

วันที่ 17 พฤษภาคม 2565

วันที่ข่าวตีพิมพ์ : สามารถเผยแพร่ได้ทันที

31 พฤษภาคมวันงดสูบบุหรี่โลก

องค์การอนามัยโลก เชิญชวนปกป้องสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากภัยยาสูบ

วันนี้ (17 พ.ค. 2565) มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ร่วมกับ องค์การอนามัยโลก ประเทศไทย จัดการสัมมนาภาคีเครือข่าย และแถลงข่าวเนื่องในวันงดสูบบุหรี่โลก 2565 ขึ้น รูปแบบ Hybrid ณ ห้องประชุมพระศิวะ โรงแรมอัศวิน แกรนด์ คอนเวนชัน ถนนวิภาวดี และผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom) โดยกระทรวงสาธารณสุข กำหนดคำขวัญวันงดสูบบุหรี่โลกประจำปี 2565 คือ “บุหรี่ทำลายสิ่งแวดล้อม” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ”

แพทย์หญิง โอลิเวีย นิเวอราส ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคไม่ติดต่อ องค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย กล่าวว่า “บุหรี่ทำลายสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การปลูกต้นยาสูบ การผลิต จัดจำหน่าย การสูบ และขยะจากบุหรี่ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งแก่สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งประมาณการว่าความสูญเสียทางสุขภาพและเศรษฐกิจที่เกิดจากการสูบบุหรี่นั้นมีมูลค่าสูงถึง 3.5 แสนล้านบาทต่อปี ซึ่งเทียบเท่ากับ ร้อยละ 2.1 ของ GDP ดังนั้น มาตรการควบคุมการสูบบุหรี่จึงดีต่อทั้งสุขภาพ เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม”

ด้าน รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ เจริญค้า ภาควิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ หนึ่งในวิทยากรที่ร่วมงาน ได้เปิดเผยเพิ่มเติมถึงข้อมูลทางองค์การอนามัยโลก เสนอไว้ในประเด็นดังกล่าวว่า “ความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมจากยาสูบนั้น ทำให้เกิดการตัดไม้ทำลายป่า ทำให้ดิน น้ำ และอากาศเสื่อมโทรม ยาสูบผลิตขยะพลาสติกและขยะพลาสติกที่ไม่สามารถย่อยสลายได้ทางชีวภาพจากตัวกรอง บรรจุกัมมันต์ รวมถึงขยะอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งขยะเหล่านี้มีส่วนทำให้นกทะเล 1 ล้านตัวและสัตว์ทะเล 100,000 ตัว ตายจากมลพิษพลาสติกทุกปี จากการสำรวจพฤติกรรมการทิ้งขยะพบว่า ประมาณร้อยละ 65 ของผู้สูบบุหรี่ทิ้งก้นบุหรี่อย่างไม่เหมาะสม (เช่น บนทางเท้า ชายหาด ฯลฯ) ก้นบุหรี่ซึ่งเป็นเศษของตัวกรองบุหรี่พลาสติกเป็นรูปแบบของขยะยาสูบที่มีสารก่อมลพิษและเป็นพิษอันดับต้น ๆ ที่พบในแหล่งน้ำต่าง ๆ ซึ่งก้นบุหรี่เหล่านี้ต้องใช้เวลาประมาณ 10 ปีในการย่อยสลาย และเป็นประเภทของขยะที่ถูกทิ้งมากที่สุดในโลก โดยก้นบุหรี่ทั่วโลกจำนวน 4.5 ล้านล้านชิ้นถูกทิ้งทุกปี และขยะจากก้นบุหรี่ประมาณ 2.5 พันล้านชิ้นต่อปีถูกพบในประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ กล่าวเพิ่มเติมว่า ผลกระทบเฉียบพลันต่อสิ่งแวดล้อมของขยะก้นบุหรี่ ได้แก่ การปนเปื้อนจากขยะยาสูบที่เป็นพิษ ก่อให้เกิดความรำคาญทางสายตา การสัมผัสกับควันบุหรี่มือสองและความรำคาญจากกลิ่นควันบุหรี่ รวมถึงมลพิษจากกล่องลอยและอันตรายจากไฟฟ้า ด้านกระบวนการเพาะปลูก แต่แต่ละปีในทำการเพาะปลูกและบ่มใบยาสูบต้องแผ้วถางพื้นที่ประมาณ 200,000 เฮกตาร์ (1.25 ล้านไร่) มีต้นไม้จำนวนมากถูกตัดโค่นเพื่อเตรียมพื้นที่ในการทำไร่ยาสูบ รวมทั้งการเผาไม้เพื่อนำมาใช้ในการบ่มใบยาสูบหลังการเก็บเกี่ยว ผืนดินอันอุดมสมบูรณ์ที่ใช้สำหรับการทำไร่ยาสูบต้องสูญเสียพื้นที่เพาะปลูก ยาสูบมีส่วนทำให้เกิดความไม่มั่นคงทางด้านอาหารและปัญหาด้านโภชนาการ รวมถึงการฟื้นฟูคุณภาพดินหลังการทำไร่ยาสูบมีค่าใช้จ่ายสูงอย่างยิ่ง ในขณะที่ขั้นตอนการเพาะปลูกยาสูบเพียงอย่างเดียว ต้องใช้น้ำ

ในปริมาณเท่ากับคนหนึ่งคนใช้น้ำตลอดทั้งปี วัฏจักรทั้งหมดของบุนหรีหนึ่งมวนนับตั้งแต่การปลูก การผลิต การกระจายผลิตภัณฑ์ การใช้และการกำจัดนั้น จะต้องใช้น้ำประมาณ 3.7 ลิตร ดังนั้น หากผู้สูบบุหรี่ปกติทั่วไปเลิกสูบบุหรี่จะสามารถประหยัดน้ำได้มากถึง 74 ลิตรต่อวัน

นอกจากนี้ การผลิตยาสูบทำให้เกิดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์เกือบ 84 ล้านเมตริกตันในแต่ละปี ซึ่งเทียบเท่ากับการปล่อยจรวด 280,000 ลำสู่อวกาศ คิวบุนหรีมีส่วนทำให้ระดับมลพิษทางอากาศสูงขึ้น และประกอบไปด้วยก๊าซเรือนกระจก 3 ชนิด ได้แก่ คาร์บอนไดออกไซด์ มีเทน และไนตรัสออกไซด์ ซึ่งสร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมทั้งภายในอาคารและกลางแจ้ง ยิ่งไปกว่านั้น ยาสูบยังทำลายสุขภาพของเกษตรกรที่ทำไร่ยาสูบ โดยอาจพบระดับความเข้มข้นของอะลูมิเนียมและสารหนูในเลือดสูงขึ้น อันเนื่องมาจากการสัมผัสยากำจัดศัตรูพืช ซึ่งการได้รับสารกำจัดศัตรูพืชบางชนิดสะสมเป็นเวลานาน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพหลายประการ รวมทั้งความพิการแต่กำเนิด เนื่องจากที่ไม่ร้ายแรงและร้ายแรง การเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม ความผิดปกติของเซลล์เม็ดเลือด ความผิดปกติทางระบบประสาท และการทำงานผิดปกติของต่อมไร้ท่อ ยาสูบทำลายสุขภาพของเด็ก โดยปกติแรงงานเด็กในไร่ยาสูบเป็นกลุ่มเปราะบางและมีความเสี่ยงเป็นพิเศษ เนื่องจากน้ำหนักตัวเด็กสัมพันธ์กับสัดส่วนของนิโคตินที่ดูดซึมผ่านผิวหนังจากการสัมผัสกับใบยาสูบ ยุวเกษตรกรเหล่านี้จะต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่จะเป็นโรคไตเรื้อรังระยะที่ 1 เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับการผันตัวเองมาเป็นผู้สูบบุหรี่ที่เพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ในขณะที่สตรี จะได้รับผลกระทบทางสุขภาพจากอันตรายของการทำไร่ยาสูบในสัดส่วนที่แตกต่างกัน โดยส่งผลให้เกิดความเสี่ยงสูงขึ้นของภาวะการมีบุตรยาก และปัญหาด้านการเจริญพันธุ์

ด้าน นายอภิชัย เอกวนากุล รองอธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เปิดเผยว่า “ประเทศไทยตระหนักถึงปัญหาขยะทางทะเล จึงได้สำรวจปริมาณและประเภทของขยะ พบก้นกรองบุนหรีกระจายเกลื่อนชายหาดเป็นจำนวนมาก ซึ่งชายหาดแต่ละแห่งมีก้นกรองบุนหรีตกค้างมากกว่า 1 แสนชิ้น จึงคิดโครงการชายหาดปลอดบุนหรีขึ้นมาโดยนำร่อง 24 ชายหาด 15 จังหวัดชายฝั่งทะเล ที่มีชื่อเสียง เป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม เช่น หาดบางแสน จังหวัดชลบุรี หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต และหาดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเอาผิดกับผู้ฝ่าฝืนสูบบุหรี่และทิ้งก้นกรองบุนหรีไม่เป็นที่เป็นทาง โดยมีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

นายอภิชัย กล่าวเพิ่มเติมว่า “ข้อมูลจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบุว่า ก้นกรองบุนหรีเป็นขยะที่พบได้บ่อยที่สุด มีการประมาณการว่าในแต่ละปีทั่วโลกมีปริมาณการผลิตและใช้ก้นกรองบุนหรีมากถึง 4.5 ล้านล้านชิ้น เฉพาะในประเทศไทย มีก้นบุนหรีผลิตขึ้นมากกว่า 100 ล้านชิ้น ที่กลายเป็นขยะไปตกอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ ขยะจากก้นกรองบุนหรี จะประกอบด้วยสารเคมี เช่น ท็อกซิน นิโคติน สารหนู ยาฆ่าแมลง สารก่อมะเร็ง สามารถทำให้น้ำทะเลและน้ำสะอาดมีพิษ และยังเป็นพิษต่อจุลินทรีย์และสัตว์ทะเลขนาดเล็ก ส่วนสัตว์ขนาดใหญ่มักได้รับผลกระทบจากการกินขยะประเภทนี้จนเกิดการอุดตันของทางเดินหายใจและทางเดินอาหาร นอกจากนี้ วัสดุที่ใช้ในการผลิตก้นกรองบุนหรียังมีพลาสติกที่ใช้เวลาในการย่อยสลายมากกว่า 2-12 ปี ปัจจุบันหลายประเทศตระหนักถึงปัญหาขยะจากก้นบุนหรีและรณรงค์ลดขยะด้วยวิธีต่าง ๆ จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมที่จะขยายผลการดำเนินโครงการชายหาดปลอดบุนหรี ไปยังทุกชายหาดในโอกาสต่อไป”

ด้าน รองศาสตราจารย์ ดร.นิภาพรรณ กังสกุลนิติ ภาควิชาวิศวกรรมสุขาภิบาล คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, สถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ เปิดเผยว่า “จากการทำวิจัยโครงการศึกษาการได้รับสัมผัสควันบุนหรีมือสองของผู้ที่พักผ่อนในบริเวณชายหาด 2 แห่ง ที่มีชื่อเสียงของเมืองไทย ในปี 2558 โดยการตรวจวัดปริมาณฝุ่นขนาดเล็ก 2.5 ไมครอน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงการได้รับสัมผัสควันบุนหรีมือสองที่บริเวณพักผ่อนได้ร่มและเก้าอี้ผ้าใบ โดยจุดตรวจวัดอยู่ใกล้กับผู้สูบบุหรี่ในทิศทางใต้ลมของผู้สูบบุหรี่ พบว่า ผลการตรวจวัดใน 2 ชายหาด ได้พบปริมาณฝุ่นขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ย 260 และ 504 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร และพบค่าสูงสุดถึง 716 และ 1,335 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร และเมื่อ

เปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพอากาศของประเทศไทย ซึ่งกำหนดปริมาณฝุ่นขนาดเล็กไว้ที่ 50 ไมโครกรัม/ลูกบาศก์เมตร พบว่ามีปริมาณฝุ่นขนาดเล็กสูงกว่ามาตรฐานกำหนดหลายเท่า หรือสูงถึงประมาณ 27 เท่า ดังนั้น คุณภาพอากาศในบริเวณดังกล่าวจึงไม่เหมาะสมกับการเป็นชายหาดมีชื่อเสียงซึ่งผู้คนมาพักผ่อน และที่สำคัญเป็นการแสดงถึงการได้รับสัมผัสควันบุหรี่มือสองอย่างมาก”

รองศาสตราจารย์ ดร.นิภาพรณ กล่าวเพิ่มเติมว่า “จากการวิจัยภาคสนามพบเด็กจำนวนมากอยู่ในบริเวณนั้นด้วย ดังนั้น จึงเห็นด้วยกับมาตรการที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกกฎหมายห้ามสูบบุหรี่บนชายหาด หรือชายหาดปลอดบุหรี่ เพื่อไม่ให้มีควันบุหรี่มาทำลายสุขภาพ เพราะนอกจากควันบุหรี่มือสอง มือสาม จะเป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว ตัวก้นบุหรี่ที่เหลือทิ้งเป็นเศษขยะและตัวก้นกรองที่ประกอบด้วยไมโครพลาสติก ก็เป็นอันตรายอย่างยิ่งในสิ่งแวดล้อม นก ปลา เต่า และสัตว์ทะเลต่าง ๆ คิดว่าเป็นอาหารแล้วกินเข้าไปตาย หรือ เข้าไปสะสมในห่วงโซ่อาหารและไปสู่มนุษย์ในที่สุด ขณะนี้ที่วิจัยได้ศึกษากันบุหรี่บริเวณชายหาดโดยได้ทุนสนับสนุนจากสถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ, ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ(ศจย.) และร่วมกับนักวิจัยจากสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น”

ด้าน นายแพทย์ชยพันธ์ สิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กระทรวงสาธารณสุข กล่าวถึง นโยบายควบคุมยาสูบเพื่อสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่ว่า “คณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมถึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วมและขับเคลื่อนการดำเนินการ เกี่ยวกับประเด็นการรณรงค์เนื่องในวันงดสูบบุหรี่โลก ประจำปี พ.ศ. 2565 โดยที่ประชุมคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2565 เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2565 มีมติเห็นชอบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สอดคล้องกับประเด็นการรณรงค์วันงดสูบบุหรี่โลก ประจำปี พ.ศ. 2565 “Tobacco: Threat to our environment” หรือ “ยาสูบ : ภัยคุกคามต่อสิ่งแวดล้อม” โดยขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ร่วมกันดูแล ปกป้องสิ่งแวดล้อมให้ปลอดบุหรี่ ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่ปกป้องทุกคนในสังคม แต่ยังหมายรวมถึงสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราอีกด้วย”

ด้าน ศาสตราจารย์นายแพทย์ ประกิต วาทีสาธกกิจ ประธานมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ กล่าวว่า ถือเป็นเรื่องที่ดีและน่าชื่นชมที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดประเด็นรณรงค์ในปีนี้เกี่ยวข้องกับการสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่ และหลาย ๆ หน่วยงานก็เริ่มให้ความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีนโยบาย มีการออกกฎหมายห้ามสูบบุหรี่บนพื้นที่ชายหาด เพราะในต่างประเทศมีการห้ามสูบบุหรี่ในพื้นที่ชายหาดมานานแล้ว ไม่ได้ถือว่าเป็นเรื่องใหม่ อย่างแคลิฟอร์เนียก็มีกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ที่ชายหาดชัดเจน เนื่องจากก้นบุหรี่เป็นขยะหมายเลขหนึ่งของชายหาด เป็นต้น

ดังนั้น ตนจึงเรียกร้องให้ทุกหน่วยงาน รวมถึงผู้ที่ยังสูบบุหรี่อยู่ เลิกสูบ และหันมาร่วมกันทำสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้ปลอดบุหรี่ เพื่อให้มีโอกาสเลิกสูบบุหรี่ได้มากขึ้น การสำรวจครั้งล่าสุดปี 2557 พบว่า มีคนไทยที่เป็นความดันสูงหรือเบาหวานที่ยังสูบบุหรี่มากกว่า 2 ล้านคน ซึ่งคนที่มีโลกประจำตัวทั้ง 2 โรคนี้ที่สูบบุหรี่ จะเร่งให้เกิดโรคแทรกซ้อน เช่น โรคหัวใจ โรคเส้นเลือดสมองและไตเสื่อมเร็วขึ้น จึงขอให้ตัดสินใจมุ่งมั่นที่จะเลิกสูบบุหรี่ โดยขอให้แจ้งแก่แพทย์เวลามาติดตามรักษาโรคประจำตัวว่า ต้องการที่จะเลิกสูบบุหรี่ เพื่อขอให้แพทย์ช่วยแนะนำวิธีปฏิบัติ รวมทั้งอาจให้ยารักษาเลิกบุหรี่ ขณะเดียวกัน ผู้สูบบุหรี่ต้องเริ่มต้นด้วยการไม่สูบบุหรี่ในบ้าน ในรถ ซึ่งจะช่วยให้การเลิกสูบบุหรี่ง่ายขึ้น

สำหรับท่านที่ต้องการร่วมรณรงค์ หรือขอสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ สามารถเข้าไปดูรายละเอียดเพื่อขอรับสื่อได้ที่ www.smokefreezone.or.th หรือติดต่อที่โทรศัพท์หมายเลข 0-2278-1828